

ZÍSKÁVÁNÍ ZVĚŘINY

Aktivita	KA 2350/4-10up
Název inovace	HYGIENA A TECHNOLOGIE DRUŽEŽE, KRÁLÍKŮ A ZVĚŘINY
Inovace předmětu	H1DKZ Hygiena a technologie drůbeže, králíků a zvěřiny
Termín realizace inovace	LS 2013
Číslo projektu	Inovace výuky veterinárních studijních programů v oblasti bezpečnosti potravin. reg. č. CZ.1.07/2.2.00/15.0063
Autor MMP	Mgr. Radka Hulánková, Ph.D.

ZVĚŘINA

těla, jakož i všechny požitelné části těl **volně žijící lovné zvěře**, usmrčené nebo ulovené povoleným způsobem podle zákona na ochranu zvířat proti týrání a zákona o myslivosti

DRUHY ZVĚŘE

- **velká (vysoká) x drobná (nízká)**
- **srstnatá x pernatá**
- **spárkatá: červená x černá**
- **užitková x škodná**

POČET KS ULOVENÉ ZVĚŘE (2010/2011)

jelen evropský	21 811
daněk skvrnitý	14 116
srnec obecný	120 174
sika	11 019
muflon	9 083
prase divoké	114 184
bažant obecný	606 335
kachna divoká	272 304
zajíc polní	62 483

PŘEHLED LEGISLATIVY

- Nařízení ES č. 853/2004 – proškolená osoba, manipulace se zvěří po ulovení
- Nařízení ES č. 854/2004 – prohlídka volně žijící zvěře
- Zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. v platném znění
  - vyhláška č. 245/2002 Sb. – doba lovu
- Veterinární legislativa – definuje zacházení s ulovenou zvěří, praktické povinnosti proškolené osoby a požadavky na její proškolení
  - veterinární zákon 166/1999 Sb. v platném znění
  - vyhláška 289/2007 Sb. v platném znění
  - vyhláška 296/2003 Sb. v platném znění - školení

ZÍSKÁVÁNÍ ZVĚŘINY

Zákon o myslivosti

KDO? lovec - zbrojní průkaz a průkaz zbraně, lovecký lístek, povolenka k lovu, potvrzení o povinném pojištění

KDY? v době lovu (mimo hájení)
(vyhl. č. 245/2002 Sb., v platném znění)

KDE? honitby (nad 500 ha)
obory (nad 50 ha)

ZÍSKÁVÁNÍ ZVĚŘINY

CO?

- druhy zvěře, kterou lze obhospodařovat lovem
- bez povolení ne chráněné živočichy (křepelka, koroptev, tetřev, medvěd a další)

JAK?

vyjmenovány zakázané způsoby lovu

INTENZIVNÍ CHOVY LOVNÉ ZVĚŘE

- chov v oborách a v bažantnicích
- podle zákona o myslivosti – nejedná se o zvěř ve farmovém chovu!

Obory:

- druh honitby s podmínkami pro intenzivní chov zvěře s obvodem trvale a dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že chovaná zvěř z obory nemůže volně vyběhat
- minimální rozloha 50 ha

INTENZIVNÍ CHOVY LOVNÉ ZVĚŘE

- návrh na uznání schvalují obce s rozšířenou působností (stejně jako u honitby)
- nutno dodat projekt chovu, vyjádření KVS k navrhovaným podmínkám chovu

Bažantnice

- dnes zřizovány pouze jako součást honiteb
- část honitby, v níž jsou vhodné podmínky pro intenzivní chov bažantů
- umělý odchov - zavěřování

INTENZIVNÍ CHOVY LOVNÉ ZVĚŘE

Bažantnice

- požadavky ve vyhlášce č. 7/2004 Sb.
- výměra min. 100 ha
- min. 200 m od nejbližšího trvalého osídlení
- různé zastoupení porostů
- trvalý přirozený zdroj vody
- roční počet vypouštěných bažantů nejméně 1500 ks (pokud není přirozený výskyt)
- vypouštění bažantů alespoň 30 dní před každým jednotlivým lovem

ODLOVENÍ ZVĚŘE

drobná zvěř:
brokovičky;
rozptyl broků,
zasažení
životně
důležitých
orgánů

ODLOVENÍ ZVĚŘE

velká zvěř: kulovnice; snaha o minimální poškození cenných partií (kýta, hřbet)

ZÁSAH NA KOMORU – do oblasti srdeční báze

- ✓ welfare – rychlá smrt
- ✓ hygiena

ZÁSAH „NA MĚKKO“ – nejčastěji do bachoru

- ✗ kontaminace břišní dutiny obsahem GIT
- ✗ dohledávka
- ✗ stresové hormony

ODLOVENÍ ZVĚŘE

TYP LOVU

čekaná – nejjistější zásah

X

společný lov (naháňka) – nejméně vhodný způsob lovu; hl. drobná zvěř, černá zvěř

PRVOTNÍ OŠETŘENÍ ZVĚŘINY

ideálně do 3 hodin po ulovení

velká zvěř:

- je-li to nutné, vykrvení (vybarvení)
- fixace těla, event. zavěšení
- vyvržení
- černá zvěř: odběr vzorků na vyšetření *Trichinella* spp. – pokud nejde kus do podniku na zpracování zvěřiny, kde je odběr vzorků součástí vet. prohlídky
- černá zvěř – otevření hrudního koše, event. odplecení (prevence zapaření)
- odstranění silně znečištěných a poškozených míst

PRVOTNÍ OŠETŘENÍ ZVĚŘINY

PRVOTNÍ OŠETŘENÍ ZVĚŘINY

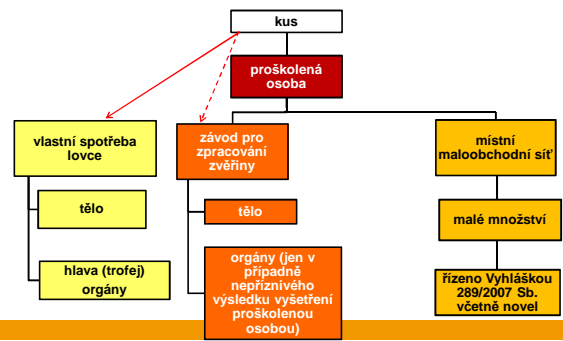
PRVOTNÍ OŠETŘENÍ ZVĚŘINY

drobná zvěř:

- ždímání zajíců, vyháčkování bažantů – ne
- eviscerace v podniku na zpracování zvěřiny

NAKLÁDÁNÍ S ULOVENÝM KUSEM

PROHLÍDKA PROŠKOLENOU OSOBOU dle nařízení (ES) č. 853/2004

- uživatel honitby je povinen zajistit co nejdříve po ulovení vyšetření zvěře proškolenou osobou
- proškolená osoba = alespoň jeden člen loveckého týmu
- záznam (protokol) o vyšetření zvěře proškolenou osobou
- razítko do lístku o původu zvěře (beze změn/změny, datum vyšetření)
- představuje-li zvěř podle výsledků vyšetření zdravotní riziko, musí být předložena úřednímu veterinárnímu lékaři k veterinárnímu vyšetření

PROŠKOLENÁ OSOBA - OBSAH ŠKOLENÍ

- hygienické předpisy a řádné metody manipulace, přepravy, vykolení
- anatomie, fyziologie a chování volně žijící zvěře
- hygienické podmínky týkající se veřejného zdraví, uvádění zvěřiny do oběhu
- neobvyklé chování a patologické změny

PROHLÍDKA PROŠKOLENOU OSOBOU dle vyhl. č. 289/2007

- posuzuje se:
- výživný stav, povrch těla (ektoparaziti, poranění, pokousání,...)
- velká volně žijící zvěř: tělní otvory a jejich okolí, výstelka tělních dutin, vnitřní orgány, svalovina a na hlavě zejména sliznice dutiny ústní a jazyk
- zajíci a divocí králíci: oči, tělní otvory a jejich okolí, břišní krajina a vnější pohlavní orgány
- pernatá zvěř: oči a tělní otvory

PROTOKOL

- datum ulovení, datum vyšetření
- honitba, číslo loveckého lístku
- číslo plomby
- druh a počet zvěře
- místo dodání zvěře
- výsledek vyšetření (beze změn/se změnami)
- vyznačení změn
- evidenční číslo a podpis proškolené osoby
- případné poznámky (zjištěné neobvyklé znaky, neobvyklé chování, podezření na kontaminaci)

VETERINÁRNÍ PROHLÍDKA

- po stažení z kůže
- těla musí být prohlédnuta co nejdříve po přijetí
- kontrola informací poskytnutých proškolenou osobou
- vizuální prohlídka těla, tělních dutin a přiložených orgánů
- prohlídka podle obdobných druhů hospodářských zvířat
- kontrola, zda smrt nebyla způsobena jinak než ulovením
- nevyvržená drobná zvěř se prohlíží formou vyšetření reprezentativního vzorku zvířat ze stejného zdroje
  - v případě nepříznivého výsledku se provede více kontrol nebo prohlídka každého jednotlivého kusu

NEPOŽIVATELNÉ

Za nepoživatelné se považuje maso zvěře, která vykazovala:

- neobvyklé chování nebo poškození celkového stavu živého zvířete, na základě sdělení myslivce (lovce)
- všeobecný výskyt nádorů nebo abscesů, které napadají různé vnitřní orgány nebo svaly
- zánět kloubů a varlat, patologické změny na játrech nebo slezině, zánět střev a pupeční krajiny
- přítomnost cizorodých těles nepocházejících z lovu a vyskytujících se v tělních dutinách, žaludku, střevěch

NEPOŽIVATELNÉ

- přítomnost parazitů
- tvorba velkého množství plynu v zažívacím traktu se změnou barvy vnitřních orgánů (pokud jsou k dispozici odpovídající vnitřnosti)
- výrazné odchylky v barvě, konzistenci a pachu svalových tkání a orgánů
- staré otevřené zlomeniny
- vyhublost nebo celkový či místní edém
- čerstvé pohrudniční nebo peritoneální srůsty
- další zřejmě důležité změny, jako je rozklad

OZNAČOVÁNÍ ZVĚŘINY

(podle vyhl. č. 326/2001 Sb.)

- skupina („zvěřina“)
- živočišný druh (jelen, daněk, srnec, muflon, prase divoké, zajíc, bažant, koroptev nebo kachna divoká)
- u dělené zvěřiny i část jatečného těla

VLASTNOSTI ZVĚŘINY

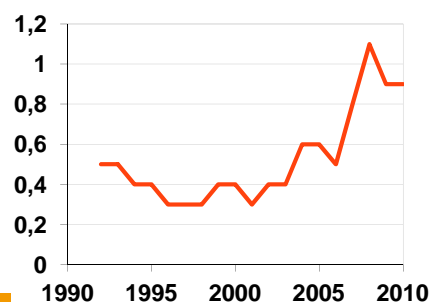
Výhody oproti masu jatečných zvířat:

- tuk – nižší obsah, více PUFA (omega-3), méně cholesterolu
- bílkoviny – vyšší obsah, více esenciál. AK
- vitamíny – více vit. B1, B2 a B5
- hemová barviva – více hemoglobinu, Fe
- jemnější svalová vlákna (křehkost, stravitelnost)

SPOTŘEBA ZVĚŘINY

Spotřeba v ČR v kg/osoba/rok (ČSÚ)

RIZIKA SPOJENÁ SE ZVĚŘINOU

- biologická (parazitární, mikrobiologická)
  - fyzikální (broky; radioaktivní ^{137}Cs , ^{134}Cs – limit 600 Bq/kg)
  - chemická (olovo – zákaz olověných broků pro vodní ptactvo; limit ve zvěřině 0,1 mg/kg, ve zvěřinových MV 0,15 mg/kg (doporučení hygienika)
-
- zapaření
  - DFD maso

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

